

CONSIDERAȚII PRIVIND STABILIREA TEMPORARĂ A SEDIULUI UNEI SOCIETĂȚI LA SEDIUL PROFESIONAL AL AVOCATULUI

Conf. univ. dr. Dana Daniela Moțiu
Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara

Summary

Regarding the current regulation of the activity of establishing the headquarters of a company at the attorney's office, according to art. 3 lit. H) of Law no. 51/1995, and the special conditions under which a legal assistance contract may be amended, according to the Statute of the Lawyer's profession, the only legal way expressed by the legislator is the right of the parties to conclude a new and separate legal assistance contract (or more) in compliance with the one-year term stipulated by art. 105 para. (2) of the Statute of the Lawyer's profession. The additional act of extension of the legal assistance contract initially concluded does not constitute a legal means allowing the modification of the legal assistance contract, according to art. 104 of the Statute of the Lawyer's profession.

Keywords: *the lawyer's headquarters, temporary establishment of the headquarters, a new legal assistance contract, distinct from the existing one, an additional act of extension of the legal assistance contract*

1. Condiții privind stabilirea temporară a sediului la sediul profesional al avocatului. Art. 3 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare¹, stabilește modalitățile prin care se realizează activitatea avocatului, respectiv tipurile de activități care definesc specificul profesiei de avocat.

În acest sens, la lit. h) a art. 3) din Legea nr. 51/1995, legiuitorul reglementează expres că reprezintă activitate a avocatului cea de „stabilire temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate”.

---

¹ Legea nr. 51/1995 a fost în M. Of. nr. 116 din 9 iunie 1995, republicată în M. Of. nr. 98 din 7 februarie 2011 și a fost recent modificată prin Legea nr. 25/2017, publicată în M. Of. nr. 210 din 28 martie 2017.

Ab initio, observăm că legiuitorul limitează durata de timp pentru care sediul social al unei societăți poate fi stabilit la sediul profesional al avocatului, prin utilizarea noțiunii de „stabilire temporară”, chiar fără a specifica, în concret, durata maximă de timp în care o societate poate avea sediul social la sediul profesional al avocatului.

Pe de altă parte, art. 3 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 trebuie corelat cu dispozițiile art. 104 din Statutul profesiei de avocat², deoarece acesta din urmă arată în mod expres că stabilirea temporară a sediului unor societăți la sediul profesional al avocatului este permisă exclusiv în vederea realizării a trei obiective certe, care constituie în același timp și acte/operațiuni care aparțin obiectului contractului încheiat între avocat și reprezentantul legal al societății, prin care se atinge finalitatea stabilirii temporare a sediului social la sediul profesional al avocatului.

Astfel, stabilirea temporară a sediului unor societăți la sediul profesional al avocatului presupune utilizarea sediului profesional al avocatului pentru:

- a. pentru **constituirea legală și autorizarea funcționării** societății;
- b. pentru **mutarea** sediului societății;
- c. pentru **stabilirea unui sediu secundar** al societății în cauză.

Cele trei situații în care sediul profesional al avocatului poate fi utilizat drept sediu al unei societăți trebuie să fie circumscrise finalității stabilite într-un mod mai riguros de către legiuitor, deoarece de această dată scopul în vederea căruia o societate își poate alege stabili sediul social la sediul profesional al avocatului se impune a fi limitat, conform art. 104 din Statutul profesiei de avocat.

În consecință, o societate își poate stabili sediul la sediul profesional al avocatului doar *temporar și limitat*, în vederea constituirii legale și autorizării funcționării, în vederea mutării sediului sau în vederea stabilirii unui sediu secundar.

Potrivit art. 105 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat, perioada pentru care societatea își poate stabili temporar sediul social la sediul profesional al avocatului nu poate depăși un an.

Indiferent care este scopul pentru care societatea decide să-și stabilească sediul la sediul profesional al avocatului (pentru constituirea legală și autorizarea funcționării, pentru mutarea sediului sau pentru stabilirea unui sediu secundar), întotdeauna avocatul are obligația de a întocmi și semna cu reprezentantul societății un contract **separat** de asistență juridică având acest obiect, conform art. 105 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat.

2. Despre obiectul contractului de asistență juridică. Dacă se decide înființarea unei societăți, dacă o societate în funcțiune decide să își mute sediul social la sediul profesional al unui avocat sau să își stabilească sediul secundar la

---

² A se vedea Hotărârea nr. 64 din 3 decembrie 2011 a UNBR privind adoptarea Statutului profesiei de avocat, publicată în M. Of. nr. 898 din data de 19 decembrie 2011.

sediul profesional al unui avocat, avocatul în cauză are obligația de a încheia, pentru oricare dintre cele trei ipoteze arătate limitativ de către legiuitor, un contract de asistență juridică cu reprezentantul respectivei societăți în care să fie arătat în mod expres obiectul contractului, care nu poate fi decât fie constituirea legală și autorizarea funcționării societății comerciale, fie mutarea sediului societății, fie stabilirea unui sediu secundar al societății în cauză pe o durată de maxim un an de zile.

Mai mult, art. 105 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat se impune a fi coroborat cu dispozițiile art. 3 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care prevăd în mod expres că activitatea de stabilire temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului (s.n., în oricare dintre cele trei ipoteze arătate de art. 104 din Statutul profesiei de avocat) se poate desfășura **în temeiul unui nou contract de asistență juridică**.

În consecință, considerăm corectă interpretarea conform căreia, pentru o singură societate, la sediul profesional al unui avocat se poate stabili sediul social al acestei societăți la înființarea acesteia, la înființarea unui punct de lucru/sediu secundar al acesteia sau în cazul în care decide mutarea sediului social la sediul profesional al acestui avocat, oricare dintre cele trei situații, pentru maxim 1 an de zile, în temeiul unui contract de asistență juridică **distinct, nou, diferit**. Odată înființată societatea sau un sediu secundar al acesteia, societatea poate decide să fie mutate, pentru perioada maximă de 1 an de zile, de la un avocat la un alt avocat, evident în temeiul unui nou contract de asistență juridică.

Potrivit art. 6 teza a II-a din Statutul profesiei de avocat, contractul de asistență juridică dintre avocat și reprezentantul legal al societății, apt de a naștere drepturilor și obligațiilor avocatului, trebuie să fie încheiat legal, adică cu respectarea condițiilor precizate mai sus.

Se observă că cele trei situații în care clientul își poate stabili sediul social la sediul profesional al avocatului au natura juridică a unor operațiuni cu executare succesivă, ulterior nașterii lor, efectele contractului de asistență juridică derulându-se pentru perioada de timp stabilită ca și durată, conform acordului de voință al părților, care ia naștere la momentul încheierii efective a contractului de asistență juridică.

Pe de altă parte, cu referire la dispozițiile art. 104 din Statutul profesiei de avocat coroborat cu art. 29 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, și cu respectarea termenului maxim de 1 an de zile stabilit de art. 105 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat, considerăm că se impun anumite clarificări:

– societatea este liberă să își stabilească sediul social la sediul profesional al avocatului la constituirea sa și să își autorizeze desfășurarea activităților de birou la sediul profesional al avocatului³;

---

³ Prin autorizarea funcționării, în sensul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării

- societatea este liberă să își stabilească sediul social la sediul profesional al avocatului la constituirea sa, iar autorizarea activităților de birou se poate realiza ulterior constituirii societății, prin încheierea unui contract de asistență juridică nou, distinct de cel dintâi, încheiat obligatoriu cu același avocat sau prin modificarea contractului de asistență juridică printr-un act adițional cu acest obiect;
- societatea este liberă să își stabilească sediul social la sediul profesional al avocatului, fără a-și autoriza desfășurarea activităților de birou la sediul profesional al acestuia;
- societatea este liberă să își mute sediul social la sediul profesional al unui alt avocat, prin încheierea unui contract de asistență juridică, cu sau fără autorizarea activităților de birou la sediul profesional al acestuia;
- societatea este liberă să își stabilească sediu secundar la sediul profesional al avocatului, fără autorizarea activităților de birou la sediul profesional al avocatului.

3. Imposibilitatea modificării contractului de asistență juridică având ca obiect stabilirea temporară a sediului la sediul profesional al avocatului, cu referire la durata acestuia. Conform prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei.

Pe de altă parte, art. 123 din Statutul profesiei de avocat prevede că părțile pot modifica contractul de asistență juridică, cu respectarea dispozițiilor legale, a prezentului statut și, după caz, a condițiilor prevăzute în contract, în acest caz, dispozițiile art. 126 rămânând aplicabile.

Modificarea contractului de asistență juridică cu privire la stabilirea temporară a sediului unei societăți la sediul profesional al avocatului, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei este admisibilă doar în trei situații:

- a. pentru **constituirea și autorizarea funcționării** societății comerciale;
- b. pentru **mutarea** sediului societății;
- c. pentru **stabilirea unui sediu secundar** al societății în cauză,

legiuitorul definind exact obiectul acestei instituții juridice și stabilind că pentru oricare dintre cele trei operațiuni este necesar să se încheie un nou contract de asistență juridică.

Observăm că legiuitorul pare să fi exclus din obiectul activității de stabilire temporară a sediului social la sediul profesional al avocatului și alte operațiuni juridice, ca de exemplu, cea de prelungire a sediului social/a sediului secundar, chiar dacă perioada de 1 an de zile nu s-ar depăși. Condițiile prevăzute de statutul profesiei, la care face trimitere directă art. 29 alin. (2) din Legea nr. 51/1995,

reglementează cu caracter limitativ și imperativ cele trei situații⁴ în care societatea își poate stabili temporar sediul social la sediul profesional al avocatului, de la care nu se poate deroga prin voința directă a părților.

De altfel, și prevederile art. 3 alin. (1) lit. (i) din Legea nr. 51/1995, conform cărora stabilirea temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului se poate desfășura în temeiul unui **nou** contract de asistență juridică reprezintă tot o normă juridică cu caracter imperativ. Noul contract de asistență juridică, având acest obiect, reprezintă în același timp și un contract **separat** de asistență juridică, ceea ce înseamnă că și prevederile art. 105 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat au caracter imperativ.

În consecință, modificarea contractului de asistență juridică de comun acord între avocat și clientul său nu este compatibilă cu activitatea de stabilire temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului, cele trei situații reglementate de art. 104 din Statutul profesiei de avocat având natura juridică a unor acte cu executare succesivă, îndeplinirea acestora permițând revenirea/modificarea asupra lor. Acesta este și motivul pentru care legiuitorul obligă imperativ avocatul la încheierea unui **nou și separat** contract de asistență juridică cu clientul său, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

Dispoziția legală cuprinsă în art. 105 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat, conform căreia perioada pentru care sediul societății în cauză este stabilită la sediul profesional al avocatului nu poate depăși un an, iar dovada sediului se face cu contractul de asistență juridică, are tot caracter imperativ și trebuie corelată cu celelalte dispoziții legale menționate. Este o normă juridică primară, cu aplicabilitate directă la momentul stabilirii temporare a sediului la sediul profesional al avocatului, în oricare dintre cele trei situații arătate limitativ de art. 104 din Statutul profesiei de avocat, care necesită, de fiecare dată, un **nou și separat** contract de asistență juridică.

Rezultă că, dacă contractul de asistență juridică pentru constituirea și autorizarea funcționării societății, pentru mutarea sediului sau pentru stabilirea unui sediu secundar la sediul profesional al avocatului, este încheiat inițial pe o perioadă mai mică de 1 an de zile, părțile nu pot modifica durata inițială a perioadei din cuprinsul contractului de asistență juridică, prin încheierea unui act adițional de prelungire a acestuia.

Contractul de asistență juridică încheiat inițial va expira la data stabilită în cuprinsul său, urmând ca părțile să încheie un alt contract de asistență juridică (nou și distinct de cel inițial), cu respectarea termenului maxim de 1 an de zile, cu același avocat. În acest sens sunt și dispozițiile art. 1243 Cod civil, care prevăd că dacă prin lege nu se prevede altfel, orice modificare a contractului este supusă condițiilor de formă cerute de lege pentru încheierea sa.

---

⁴ Cele trei situații privesc constituirea societății, mutarea sediului social al societății și stabilirea sediului secundar al acesteia, cu trimitere la considerațiile privind autorizarea funcționării precizate anterior.

4. Actul adițional la contractul de asistență juridică având ca obiect stabilirea temporară a sediului la sediul profesional al avocatului. Contractul de asistență juridică reprezintă un contract numit, având o reglementare expresă în cuprinsul Statutului profesiei de avocat (Secțiunea a II-a, art. 121 – art. 149), cu executare succesivă, motiv pentru care părțile îi pot aduce modificări, aspect prevăzut expres prin art. 29 alin. (2) și art. 123 din Legea nr. 51/1995.

Se ridică întrebarea dacă modificarea contractului de asistență juridică se poate realiza doar prin încheierea unui nou și separat contract de asistență juridică sau, pentru același scop, părțile au posibilitatea legală de a încheia un act adițional de prelungire a contractului de asistență juridică încheiat inițial, cu respectarea termenului maxim de 1 an de zile.

În condițiile în care contractul de asistență juridică beneficiază de o reglementare specială prin Statutul profesiei de avocat, pentru care art. 123 reglementează expres condițiile privind modificarea sa, considerăm că actul adițional de prelungire a contractului încheiat inițial nu constituie un mijloc legal care să permită modificarea contractului, conform art. 104 din Statutul profesiei de avocat.

Finalitatea urmărită de legiuitor a fost aceea de a acorda societății, în cele trei situații arătate expres de legiuitor în cadrul art. 104 din Statutul profesiei de avocat, „un colac de salvare” pentru o perioadă temporară de timp, în care societății să-i fie asigurat un spațiu cu destinație de sediu social/secundar.

Dispozițiile privind obligația societății de a avea un sediu social stabil reprezintă un element de identificare a societății⁵, de ordine publică, menționat ca atare în cuprinsul actului constitutiv al societății și pe toate facturile, ofertele, comenzile, tarifele, prospectele și orice alte documente întrebuițate în comerț⁶.

Actul adițional de prelungire a contractului de asistență juridică încheiat inițial între părți ar fi lovit de nulitate absolută deoarece:

- ar fi vorba de o modificare a contractului de asistență juridică cu încălcarea condițiilor prevăzute de art. 104 din Statutul profesiei de avocat;

- ar fi vorba de o modificare a contractului de asistență juridică cu încălcarea prevederilor art. 3 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 31/1995, lipsind **noul** contract de asistență juridică, și a prevederilor art. 105 alin. (1) și (2) din Statutul profesiei de avocat, lipsind contractul **separat** de asistență juridică având acest obiect.

---

⁵ A se vedea art. 7 lit. b) și art. 8 lit. b) din Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cuprinsul cererii de înmatriculare în registrul comerțului, așa cum este stabilit de art. 13 lit. b), art. 14, art. 15 alin. (1) lit. a) etc. din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

⁶ Potrivit art. 29 din Legea nr. 26/1990, comerciantul este obligat să menționeze pe facturi, oferte, comenzi, tarife, prospecte și orice alte documente întrebuițate în comerț, numele/denumirea, sediul social, codul unic de înregistrare și, dacă este cazul, codul numeric personal. Sunt exceptate bonurile fiscale emise de aparatele de marcat electronice, care vor cuprinde elementele prevăzute de legislația din domeniu.

Exemplificativ, în condițiile în care părțile au decis încheierea unui contract de asistență juridică pe 3 luni de zile la constituirea societății, acestea sunt libere să decidă în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat încheierea unui nou contract de asistență juridică având același obiect, dar nu pot decide prelungirea celui inițial. Este obligația reprezentantului societății de a stabili un sediu stabil pentru societate, care să permită identificarea acesteia.

În susținerea acestui punct de vedere, invocăm finalitatea stabilită de legiuitor prin reglementarea prevederilor art. 3 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 51/1995, care vorbesc de stabilirea temporară a sediului la sediul profesional al avocatului, noțiunea de temporar limitându-se la perioada de timp avută în vedere de către părți la încheierea contractului de asistență juridică.

Chiar dacă prelungirea efectelor unui contract constituie o modalitate de modificare a acestuia, conform dispozițiilor Codului civil, ca drept comun aplicabil, nu trebuie să ignorăm că, cu referire la tema supusă analizei, sunt aplicabile dispozițiile speciale privind modificarea contractului de asistență juridică, la care fac trimitere Legea nr. 51/1995 și Statutul profesiei de avocat.

În absența acestor dispoziții cu caracter special, care impun încheierea unui contract de asistență nou și separat în vederea modificării contractului de asistență juridică încheiat anterior, care să se circumscrie exact în categoriile în care sediul societății poate fi stabilit la sediul profesional al avocatului, ar fi aplicabile, evident, regulile privind modificarea contractului din dreptul comun.

Pe de altă parte, actul modificator trebuie să îmbrace forma actului modificat, adică să fie încheiat tot sub forma unui contract de asistență juridică al cărui conținut și efecte sunt stabilite în legislația specială, reprezentând o modalitate de protejare a clienților în circuitul civil la care participă și o modalitate de îndeplinire a obligațiilor avocatului față de organele profesiei sale. Iar potrivit art. 105 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat, dovada sediului se face cu contractul de asistență juridică.

5. Momentul în care intervine încheierea noului contract de asistență juridică. *Ab initio*, la momentul încheierii contractului de asistență juridică având ca obiect stabilirea temporară a sediului societății la sediul profesional al avocatului, părțile stabilesc și durata pentru care este găzduit sediul societății la sediul profesional al avocatului, cu respectarea duratei maxime de 1 an de zile.

Stabilirea prin contractul de asistență juridică inițial a unei durate mai scurte ca și întindere decât termenul legal maxim de 1 an de zile (de 3 luni, de 6 luni etc.) dă părților posibilitatea legală de a încheia un nou și separat contract de asistență juridică (sau mai multe), cu respectarea duratei maxime de 1 an de zile și, implicit, a celorlalte condiții legale.

Evident, noul contract de asistență juridică se impune a fi încheiat anterior sau cel mult concomitent cu expirarea contractului de asistență juridică inițial. După expirarea termenului contractului de asistență juridică inițial nu se pune problema

prelungirii acestuia, deoarece suntem în prezența unui contract ale cărui efecte au încetat *ope legis*, în condițiile art. 1321 C. civ.

Pe de altă parte, încheierea noului contract de asistență juridică va avea ca obiect stabilirea temporară a sediului societății la sediul profesional al avocatului de la data expirării termenului contractului de asistență încheiat inițial și până la expirarea perioadei de timp stabilită prin acordul părților, fără a se depăși termenul maxim de 1 an de zile. În felul acesta, părțile sunt libere să încheie două, trei sau chiar mai multe contracte de asistență juridică (de exemplu, fiecare contract având o durată de 2 luni de zile), cu respectarea termenului legal maximal de 1 an de zile.

6. Aspecte practice privind actul adițional de prelungire a contractului de asistență juridică prezentat de părți ca document care atestă dreptul de folosință a spațiului cu destinație de sediu social. În practică, părțile recurg adesea la prezentarea unui act adițional de prelungire a contractului de asistență juridică, încercând să convingă că, fiind încheiat cu respectarea termenului de 1 an stabilit de art. 105 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat, se respectă dispozițiile speciale, inclusiv caracterul temporar și limitat al stabilirii sediului de care face vorbire art. 3 lit. h) din Legea nr. 51/1995.

Se disting două situații:

a. În situația în care actul adițional de prelungire la contractul de asistență juridică este încheiat anterior expirării termenului stabilit ca și durată în cuprinsul contractului, instrumentul legal de dovadă a raporturilor juridice dintre părți nu se circumscrie condițiilor arătate de Statutul profesiei relative la modificarea contractului de asistență juridică. Suntem în prezența unui act modificator care încalcă prevederile Statutului profesiei de avocat, nefiind în prezența unui contract de asistență juridică nou și separat, încheiat pentru stabilirea temporară a sediului la sediul profesional al avocatului.

Caracterul temporar stabilit de art. lit. h) din Legea nr. 51/1995 nu poate fi înțeles ca având caracter de repetiție, cu respectarea termenului maxim legal de 1 an de zile, în absența condițiilor speciale arătate în Statutului profesiei de avocat.

Încheierea actului adițional de prelungire a contractului de asistență juridică anterior expirării termenului contractului denotă intenția directă a părților de a eluda perioada temporară stabilită inițial în cuprinsul contractului și încheierea unui contract nou și separat de asistență juridică.

Mai mult, în unele situații durata temporară a sediului profesionistului, astfel precum apare menționată în actul de prelungire a contractului de asistență juridică, este menționată ca fiind cuprinsă între data încheierii contractului de asistență juridică și data expirării perioadei arătate în actul adițional, ceea ce demonstrează explicit intenția directă și ocultă a părților de a eluda dispozițiile imperative stabilite în cuprinsul legislației speciale.

b. În situația în care actul adițional de prelungire la contractul de asistență juridică este încheiat ulterior expirării termenului stabilit ca și durată în cuprinsul contractului, suntem în prezența unui contract ale cărui efecte au încetat prin expirarea termenului, în condițiile art. 1321 C. civ. Actul adițional de prelungire este lovit de nulitate absolută, chiar dacă acoperă și perioada cuprinsă între data expirării contractului de asistență juridică și data încheierii actului adițional, deoarece din moment ce efectele unui contract au încetat, acesta nu mai poate fi prelungit.

7. Concluzii. Considerăm că, față de modul în care sunt reglementate în legislația actuală activitatea de stabilire a sediului la sediul profesional al avocatului, indicată expres de art. 3 lit. h) din Legea nr. 51/1995, și condițiile speciale în care se poate modifica un contract de asistență juridică, conform Statutului profesiei de avocat, singura modalitate legală exprimată de legiuitor o constituie dreptul părților de a proceda la încheierea unui nou și separat contract de asistență juridică (sau mai multe), cu respectarea termenului de 1 an de zile arătat de art. 105 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat.

Legiuitorul a permis în mod explicit doar o astfel de variantă, circumscrisă termenului maximal, în vederea respectării întocmai a drepturilor și obligațiilor părților contractului de asistență juridică și, implicit, a eludării posibilelor tentative de nedeclarare a actelor adiționale de prelungire, adoptate cu nerespectarea legislației speciale de către avocați. Principiul fundamental al legalității profesiei de avocat, arătat de art. 2 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat primează și în ceea ce privește modalitățile de realizare a activităților avocatului.

Recunoașterea valabilității actului de prelungire a actului adițional la contractul de asistență juridică pentru stabilirea temporară a sediului la sediul profesional al avocatului ar fi posibilă, în opinia noastră, numai în cazul unei modificări a legislației speciale în acest sens.